

VERENIGING
"ORDE DER VERDRAAGZAMEN"

Kon. Ge. d. g. d. d. 22 februari 1958, nr. 58

GEVESTIGD TE 'S-GRAVENHAGE

Giro no. 468874 t.n.v. de Penningm. der "ODV", DEN HAAG

UITSL. VOOR VERSLAGEN EN ABONN. DOVENETELWEG 57φ. DEN HAAG TEL. 68.45.41.
Secretariaat: Graaf Willem de Rijkelaan 15 Leidschendam Tel: 0176. - 5154

W E E K B L A D

nadruk verboden

17e jaargang nr. 19

26 januari 1973

x in de kantlijn, betekent de vraag

- " " " " het antwoord

Goeden avond, vrienden.

Wij zijn niet alwetend of onfeilbaar, denkt dus zelf na over al, wat besproken zal worden. Vandaag dienen wij ons bezig te houden met de actualiteit. Ik koos daarom als onderwerp:

GEESTEN IN VERWARRING

Waarmede natuurlijk nog niets is gezegd over al, wat met deze titel wordt bedoeld. Het zou kunnen gaan over al die generaals, die in het Pentagon zitten, over de arme heer Nixon de arme heer Thieu, die zich nu afvragen, wat er verder zal moeten gebeuren.

Maar je zou . evengoed kunnen denken aan de Vietnam - demonstranten. Want wanneer het vrede zou worden in Vietnam, moeten die arme kinderen ook weer iets anders gaan zoeken om tegen te demonstreren.

Ik zou het echter graag iets verder willen zoeken dan dergelijke zaken. Want ofschoon er voorbeelden te over zijn van allerhande verwarringen in de wereld, zo valt mij toch wel het meeste de innerlijke verwarring op, waardoor vele mensen zich kennelijk in uw wereld niet meer juist kunnen oriënteren.

Wanneer ik mijn mening duidelijk wil overdragen, lijkt het mij voor de duidelijkheid echter beter, dat ik eerst eens stel, wat volgens mij in het menselijke leven juist zou zijn.

Ik zou willen stellen: Een evenwichtig bestaan, geestelijk en materieel, is gebaseerd op de volgende punten. Men moet niet al te veel haast hebben. Dit is wel een heel belangrijk punt.

Men moet niet alleen denken aan materiele zaken. Wat ook al van groot belang pleegt te zijn.

Ook dient men zich niet bezig te houden met vraagstukken, die men toch niet kan overzien, maar moet men trachten de kleine problemen op te lossen,, waarin men op het ogenblik wel reeds voldoende inzicht heeft.

Het zoeken naar een persoonlijke vrijheid is belangrijk, maar men mag deze niet baseren op de onvrijheid van anderen.

Ik zou nog verder door kunnen gaan. Maar ik meen, dat deze punten reeds voldoende duidelijk maken, in welke richting een geestelijk en ook stoffelijk evenwichtig bestaan te vinden zal zijn.

Het is een wijze van bestaan en leven, waarbij je niet geregeerd wordt door de dingen, je niet laat opjagen door de tijd, maar slechts datgene probeert te doen, wat volgens jou juist en goed is en dit dan nog zo doet, dat je daarmee de vrede bevordert en geen nieuwe tegenstellingen in de wereld brengt.

Nu moet ik zeggen, dat ik in uw wereld heel wat verschijnselen zie, die volgens mij wijzen op onevenwichtigheid. Ik denk b.v. daarbij aan België op dit ogenblik: Ik zie hier een staking, waarbij het gaat om de lonen van de bedienden en aangestelden van de petroleummaatschappijen.

Nu moet ik zeggen, dat dergelijke maatschappijen mij over het algemeen niet zeer sympathiek zijn, daar zij voor mij een nieuwe vorm van kolonialisme betekenen.

Maar toch vraag ik mij af, of die mensen wel het recht hebben een actie te voeren op een zodanige wijze, dat daar enkele millioenen mensen onder lijden.

Omdat deze lieren naar eigen denken niet genoeg krijgen, beginnen zij eenvoudig aan anderen het gebruik van eigen vervoer onmogelijk te maken. Maatschappelijk kan dit laatste volgens mij zelfs een voordeel zijn, maar ik meen niet, dat je het recht er toe hebt iets dergelijks uit eigen belang te veroorzaken.

Deze mensen menen kennelijk, dat het geheel verantwoord is een ieder, die met olie stookt - en dat zijn er in België nog steeds vele - eenvoudig in de kou te zetten. Zoals men het kennelijk ook doodgewoon vindt, uit eigenbaat aan andere mensen het voortzetten van hun normale broodwinning tijdelijk onmogelijk te maken.

Het is een wijze van denken, die mij niet ligt. Men stelt: ons wordt onrecht aangedaan en om dit te redresseren hebben wij dus alle recht om anderen eveneens onrecht aan te doen.

Het is een mentaliteit, die mij persoonlijk zeker niet aanspreekt, dat mag ik hier wel zeggen. Ik geloof n.l. niet, dat het noodzakelijk is een machtsstrijd op deze wijze uit te gaan vechten.

Het is natuurlijk erg leuk te bewijzen, dat je de sterkere bent. Maar als je nu de sterkere bent en gelijktijdig medeaansprakelijk bent: in België bestaat volgens ons weten reeds voor een zevental gevallen voor het ontijdig overgaan van anderen, terwijl men gelijktijdig de aansprakelijkheid draagt voor het ongemak en zelfs de ziekte van vele anderen, dan meen ik toch werkelijk, dat men te ver is gegaan.

Ik kan de mensen begrijpen, die zeggen: Deze maatschappij moet veranderen. De vraag is alleen maar, hoe dit dan wel moet gebeuren. Want deze maatschappij kan niet werkelijk veranderen, wanneer een ieder maar steeds meer van anderen wil hebben.

De situatie lijkt mij in vele gevallen reeds zo te zijn, dat men eenvoudig zegt: dit wil ik hebben. Men vraagt niet, of men het kan verdienen, eerlijk kan verwerven. Men wil dit of dat eenvoudig hebben. En wanneer men het niet op een normale wijze kan verkrijgen, zal men de maatschappij aanvallen tot men het wel krijgt.

Een methodiek, die ik persoonlijk alweer niet bepaald kan bewonderen. Ik kan mij best voorstellen, dat je in die wereld van u bepaalde zaken heel graag wil hebben. Bezit is nu eenmaal voor de mensen een soort prestigekwestie geworden en men voelt zich zonder het begeerde bezit in vele gevallen de mindere van anderen.

Maar is het nu werkelijk nodig overvallen te gaan plegen om aan het nodige geld te komen? Is het werkelijk nodig anderen in het ongeluk te storten omentwille van wat winst, zoals dit bij de z.g. hardsell vaak het geval is?

Ik dacht, dat wij hier te maken moesten hebben met on-evenwichtige geesten. Want die mensen bedoelen het waarschijnlijk niet zo kwaad. Zelfs de bankrovers kennen hun verontschuldigen en stellen:

Met onze daad schaden wij alleen het kapitalistische systeem. Zij hebben daarin zelfs gelijk, zolang er verder niets gebeurt. Maar als er nu eens slachtoffers vallen? Wat dan?

Wanneer je zegt, dat een mensenleven niets meer waard is, omdat je moet denken in grote lijnen, zoals eveneens vaak gebeurt, dan weet ik niet meer, wat het verschil is tussen revolutionairen, die een dergelijk standpunt verdedigen en de door mij genoemde heren uit de Usa.

Deze mensen denken precies hetzelfde. Het doel heiligt alle middelen VOOR hen. Ik zie het eerder omgekeerd: de middelen moeten het doel heiligen.

Wanneer je uitgaat van een wijze van leven, die niet goed is, zal zo men de middelen steeds kiest in overeenstemming met het beste en edelste- de mentaliteit op de duur ook veranderen.

Wij kunnen niet zeggen, dat het duidelijk is geworden in grote experimenten als in de USSR of rood China, dat men door het veranderen van het milieu, van de daden, de mens geheel kan veranderen.

De mens blijft zichzelf. Maar het is eveneens hier duidelijk geworden, dat door verandering van milieu en de uiterlijke wijze van handelen wel degelijk ook grote veranderingen in mentaliteit en denken bij zeer velen bereikt werden.

Het is eenvoudig om te zeggen, dat elke mens in zichzelf de weg draagt tot God. Toch is dit volledig waar. Maar het is wel opvallend, dat degenen, die zich terugtrekken in retraite - desnoods in een klooster van de een of andere trappisterorde, waar men weinig hoort spreken en men nog goed bier ook pleegt te maken - het gemakkelijker hebben. Het lijkt of het bereiken van hogere waarden en inzichten daar opeens veel eenvoudiger is.

Wat is hier feitelijk aan de hand? Wanneer men in een dergelijke gemeenschap tijdelijk wordt opgenomen, zal men trachten, zich aan te passen. Je gaat je in een dergelijk geval gedragen volgens normen, die niet bepaald je eigen zijn.

Maar daardoor gewen je je aan een bepaalde wijze van

je bewegen, een bepaalde dagindeling. Dit brengt je tot een andere wijze van denken en werken, iets wat gemeenlijk de innerlijke rust bevordert.

Het is die innerlijke rust, waardoor men in staat zal zijn ook het hogere in en rond het ego gemakkelijker te bereiken.

Ik meen hiermede 'n argument aan te dragen, dat in uw dagen meer gehoord zou moeten worden: Verander je eigen wijze van leven en wel zo, dat je de nodige rust vindt en de nodige tijd wint om in jezelf na te gaan, wat er daar aan verschijnselen, aan kracht, aan mogelijkheden aanwezig is.

In deze periode is het niet zo gemakkelijk, naar ik meen, die rust te vinden, wanneer je blijft uitgaan van algemeen aanvaarde normen. Want hoe verloopt uw dag vaak?

Desmorgens rinkelt de wekker. Die wekker is natuurlijk wel op tijd, maar op het ogenblik, dat u eindelijk zover bent gekomen, dat u de wekboodschap als een dwingend noodzaak hebt aanvaard, zijn de wijzers reeds zoveel verder gelopen, dat het noodzakelijk is met een haastig gebaar de sponde te verlaten. Waarop men nog net de tijd kan vinden lichtelijk het gelaat te deppen en zich aan te passen aan de algemene eisen der beschaving, waarop men met een half genoten ontbijt klotsende in de maag, herwaarts snelt op de arbeid op het juiste ogenblik te kunnen beginnen.

Aangekomen kijkt men naar de klok. Gelukkig, men heeft het weer net gehaald. Waarop men er over na begint te denken, dat, wanneer die klok anderhalf uur verder staat, de koffie komt.

Anderhalf uur is men bezig te worstelen met de tijd opdat het kopje koffie bereikbaar zal worden. Dat kopje duurt misschien een kwartier of tien minuten. Daarna ga je verder gedragen door de hoop, dat het snel 12 uur of half een zal worden.

In die hele periode heb je in feite niet veel anders gedaan dan steeds weer klok kijken - tussen de onvermijdelijk bezigheden in natuurlijk.

Dan is er de korte rustperiode van een halfuur of een uur. Mogelijk behoort u tot een hogere stand en krijgt u $1\frac{1}{2}$ uur. En als je direktor bent, neem je natuurlijk $2\frac{1}{2}$ uur.

Daarna ga je wederom aan de arbeid, zij het, dat het hand dan wel hoofd arbeid is, ofwel handen aan het hoofd arbeid - die bij ambtelijke instanties veel pleegt voor te komen.

In ieder geval denk je nu aan het kopje thee en daarna kun je je alweer af gaan vragen, of je kans zult zien enkele minuten eerder te eindigen, zodat je juist een bepaalde tram of trein kunt halen danwel met de auto net weg zult kunnen komen, voor op het parkeerterrein de vertragingen op gaan treden. Daarom haast je je.

Wanneer je haastighuis bent gekomen, is er alweer reden om je verder te haasten. Want er moet snel gegeten worden. Uiteindelijk komen de burens van hiernaast dadelijk om de bridgen. Of, in de minder beschaafde gezinnen: opschieten, want er wacht ons zo dadelijk het een of andere familiedrame op de t.v.

Wanneer dat alles voorbij is en men de zonden, het leed en de misdaden van schimmen voldoende herkauwd heeft, danwel eindelijk vrede heeft gesloten na de strijd over dat verkeerde bod - want bij bridgen komt dat vaak voor -

is het al weer tijd om snel, vooral snel, de rommel wat op te ruimen en onder de warme dekens te duiken. Dan zeg je jezelf nog even: Ik moet nu toch werkelijk snel gaan slapen, want morgenvroeg ratelt de wekker weer.

Is dat een leven, vrienden? Wat hebt u eigenlijk de gehele dag gedaan: klok kijken en hardlopen, omdat je zo weinig tijd hebt voor de werkelijk belangrijke dingen.

Stel daar nu eens iemand tegenover, die zich zegt: Och, met dat beginnen op een vaste tijd kunnen ze mij wat.

Zeker, maatschappelijk zou dat een enorme omwenteling betekenen. Stel u eens voor, dat de mensen alleen zouden komen om hun werk te doen en niet om tijdig terplaatse aanwezig te zijn. Voor veel mensen zou dit een grote stap betekenen, want die worden kennelijk vooral betaald, omdat zij tijdig op de arbeidsplaats aanwezig zijn.

Ik weet, dat dit het veel moeilijker zou maken volgens de huidige opvattingen. Maar stel nu eens, dat het toch mogelijk zou zijn.

Je ontwaakt en zegt tegen jezelf: ik zal nu eerst eens goed wakker gaan worden. Ik haal eens wat dieper adem, neem alle tijd om te douchen, altans mij zodanig te reinigen, dat ik mij geheel fris en prettig gevoel. Ik voed mij redelijk goed. Want, zo zeg je tegen jezelf, het ontbijt is de basis van de dag.

Vervolgens ga je bewust en rustig door de omgeving en begeef je je naar je werk. Daar vraag je je niet af, of je wel op tijd bent of niet, denk je niet aan koffie en thee, maar vraag je je rustig af, wat er vandaag voor werk is en begint in rustig tempo de zaken af te werken.

Uiteindelijk: of het nu vijf uur zal worden of later dan wel vroeger, het werk, dat vandaag klaar moet, maak je ook klaar. Want daar zorg je wel voor. En wanneer je uitvoerig wilt lunchen, neem je daar eenvoudig de tijd voor.

Ofschoon ik mij afvraag, wat je dan wel zult eten, wanneer je rekening houdt met de laatste publicaties. Want er is altijd wel weer iemand, die vertelt, dat alles wat je wilt gebruiken, ongezond voor je is, zelfs een appel, want die kan bespoten zijn en bevat dus gif.

Trouwens, boter is ook slecht voor u: daarin zitten te weinig onverzadigde vetzuren, terwijl margarine slecht is voor de gezondheid door de kunstmatige kleur en smaakstoffen, die er in verwerkt worden, om maar te zwijgen van de soort vetten, die er in verborgen zijn.

Ook suiker is niet goed voor u, want u gebruikt volgens de publicaties daarvan teveel. Teveel groenten moet u ook al niet eten, want dat zou volgens sommigen niet goed zijn voor de darmen, terwijl te veel vlees eveneens niet gegeten mag worden: daar kan zelfs uw portemonnaie niet tegen. En zo kun je doorgaan.

Laat ons echter aannemen, dat u ondanks dit alles een redelijke lunch weet te verschalken. Daarna haast u zich niet, maar ontspant u zich geheel. Eerst wanneer u zich weer fit gevoelt, gaat u weer aan het werk.

Wanneer u, al werkende, tot de konklusie komt, dat u niet meer zo goed voort kunt, gaat u rustig een kopje thee halen. Dus ook hier let u niet op de tijd, maar op de behoefte. Dan werkt u rustig door, tot het noodzakelijke werk af is.

U keert daarna rustig huiswaarts - er is dan geen spitsuur, nietwaar - en kunt nu overwegen, hoe u zich verder zult gaan ontspannen. Waarbij u geen redenen hebt om nu haastig te gaan kijken, welke ontspanningsmogelijkheden er voor u bestaan.

Er zijn zelfs mensen geweest, die een hartverlamming kregen, omdat zij vooral tijdig in een theater wilden zijn. En het moderne toneel is dit gemeenlijk niet waard, wat deze mensen na de overgang dan ook wel inzien.

U ontspant u dus, zorgt er voor, dat u het prettig hebt. Ook uw werkdag is, omdat u zich niet gehaast hebt, wat aangenamer verlopen. U ontspant u dus gemakkelijker en waarschijnlijk ook vollediger. En hoelaat u gaat slapen en weer op zult staan? Nu ja, dat ziet wij morgen dan wel weer, nietwaar? Zo kom je, met een leuze, die de fabeltjeskrant vervangen moest, gezellig door de dagen. En wanneer er een probleem is, waar je nu geen onmiddellijke oplossing voor kunt vinden, mompel je zacht maar overtuigd voor je heen: Dat zien wij morgen dan wel weer.

U zult u afvragen, waarom ik dit betoog opzet. Het is natuurlijk wel aardig, maar wat wil hij er mee zeggen, nietwaar?

Ik wil er doordewoon mee zeggen: wanneer je voor alles, wat je doet, inderdaad de tijd neemt om het goed te doen en je niet op laat dwingen dat je eens meer moet presteren of in een bepaald tijdsverloop je prestaties dient te brengen, maar gewoon alles, wat je moet doen, ook zo goed mogelijk doet, je veel prettiger zult leven en innerlijk zowel als stoffelijk veel rustiger bent.

Maar als je rustiger bent, wanneer de druk en spanning van dit moet zus, dat moet zo, en vooral snel weg valt, hebt u ook innerlijke ontspannenheid.

Het is een innerlijke ontspannenheid, die u ongetwijfeld ook zuiver mentaal en psychologisch ten goede zal komen. Want het wegvallen van die spanningen maakt u reeds zo normaal, dat u voor deze maatschappij bijna abnormaal wordt.

Maar in deze bereiking van een meer normaal evenwicht kan ook de geest zich gemakkelijker mengen in uw bestaan; die geest kan u gemakkelijker een tip geven, die stamt uit vele ervaringen, waarvan u zich stoffelijk niet bewust bent en u zo helpen uw werk beter en juister te doen. Zoals de geest u steeds weer een richtlijn kan geven en duidelijk maken: wanneer je dit nu eens zo aanpakt, lukt het beter, of: wanneer je dit eerst eens doet, gaat alles beter.

Daardoor valt het leven en werken reeds meer mee. Je kent minder de krampachtige worsteling tegen de wereld en tegen jezelf, die helaas voor een groot deel van de dag het noodlot is van de moderne beschaafde mens.

Als ik uw wereld overigens zie en deze woorden hoor, denk ik wel eens: dat modern, daar kan ik nog wel bij, maar beschaafd.....?

Wanneer je geest echter een beter contact krijgt met je stof, is er ook gemakkelijker een eenheid te vinden tussen uw gedrag en uw innerlijke waarden. Er is een overdracht van waarden mogelijk.

De verwarring van de anderen, die innerlijk tegen zich verdeeld zijn, komt bij u niet zo snel voor, de angsten,

zoveel andere mensen gekweld worden, spelen voor u geen rol. Als vanzelf wordt u verder wat minder afhankelijk van de vele materiele dingen, die u eerst nodig had.

U hebt geen fototoestel meer nodig, want u hebt een fotografisch geheugen, wat bovendien het voordeel heeft, dat niemand je om extra afdrukken kan vragen.

U hebt ook geen t.v. meer nodig, want u ziet al zoveel dwaasheid in de wereld rond u, dat u een voortdurend komisch programma heeft. U bent dan ook blij, wanneer u eens even moogt overschakelen op de innerlijke teleac, waarin de geest dan ook zijn woordje mee kan spreken.

U hebt inspraak in uw gehele leven, want u bepaalt, wat u bent en wat u doet. Zeker, dan bent u in rang tussen de anderen mogelijk wat minder. Maar is het werkelijk nu zo belangrijk, een belangrijk man te zijn?

Weet U, er is in uw land iemand, die met alle geweld ministerpresident wil worden. Ik neem dit de goede man geheel niet kwalijk. Wat mij betreft: een uil meer of minder op de regeringsbank maakt ook zoveel niet uit.

Aan de andere kant vraag ik mij dan toch wel eens af, wat de mensen een krankzinnig spel willen spelen, wat zij zichzelf opjagen voor niets.

Neen. Indien ik wat te zeggen zou hebben in uw land, dan zou ik een goede timmerman zoeken om een volgend kabinet in elkaar te zetten. Nog geen eens een meubelmaker, want zo lang blijft dat ding toch niet staan.

U begrijpt wel, wat ik zeggen wil: Het is natuurlijk wel leuk om het " te halen". Maar aan de andere kant: Wat heb je er eigenlijk aan? De mensen, die het werkelijk maken in uw maatschappij worden heus geen ministerpresident. Daarmee verdienen zij veel te weinig en bovendien is het veel te lastig.

Die mensen worden liever directeur van de een of andere bankunie, of misschien stichten zij wel een maatschappij tot exploitatie van onroerend goed.

Kijk, deze mensen halen het ook. Zij bedriegen de mensen en zichzelf natuurlijk net zo goed. Maar zij krijgen er meer voor in kas. Een ministerpresident is uiteindelijk iemand, die kluiten in het riet gooit en soms leugentjes vertelt in 's lands belang zonder daarvoor iets extra te krijgen. Een zakenman, die dergelijke dingen doet, verdient er aan.

U kunt wel begrijpen: Om te slagen in deze maatschappij moet je over lijken gaan. En dan moet je vooral geen minister of ministerpresident worden, want dan komen er alleen maar weer protesten, wanneer je iets doet.

Neen. Wanneer je in deze maatschappij werkelijk wilt slagen, moet je kunnen vergeten, dat je mens bent. Maar werkelijk kun je dit natuurlijk niet voortdurend vergeten. Met als gevolg, dat degenen, die op genoemde wijze hun aanzien verworven hebben, uiterlijk in grote vroomheid God dienen en loven en zich vroom achten, ofschoon zij voortdurend de duivel in hebben.

Deze mensen zijn bezeten van zichzelf en hun zelfrechtvaardigingen en komen daardoor nooit tot de innerlijke rust, die zij voor een meer geestelijke ontwikkeling toch werkelijk van node hebben.

Indien u toch deze laatste wijze van leven en werken wilt kiezen: In uw maatschappij kan dit zonder meer, maar in een betere en meer bewuste maatschappij zoudt u met een dergelijk gedrag ongetwijfeld in een inrichting voor geestelijk minderwaardigen terecht komen.

Indien u echter zoekt naar de werkelijkheid van het menszijn, zo ambieert u toch geen gezag? Dan doet u, wat juist is, volgens uw denken. Dan komt u aan elke verplichting, die voor u bestaat, tegemoet, maar neemt u geen enkele verplichting op u, waarin u geen zin hebt, alleen maar omdat het zo nadrukkelijk gevraagd wordt en je zo moeilijk neen kunt zeggen. Dan ben je oprecht.

Indien ik een opmerking mag maken en u zich daardoor niet geschokt zult voelen: Volgens mij zijn de meeste mensen in uw tijd niet bepaald oprecht. Ik wil niet zeggen, dat zij liegen, dat zij barsten - in dat geval immers zou het probleem van de overbevolking snel opgelost zijn - maar geloof wel, dat heel veel mensen voortdurend een leugen leven.

Zij leven dat, wat zij niet zijn. Zij proberen te bereiken, wat voor hen eigenlijk geen werkelijke waarde heeft, alleen omdat zij het een ander niet gunnen. Zij vechten voortdurend om gelijk te krijgen op in wezen onbelangrijke punten, terwijl zij de essentiële dingen in het bestaan aan zich voorbij laten gaan. Voor mij is dit een verwarring der geesten.

Er heerst volgens mij een volkomen verkeerd begrip van waarden, een volkomen verkeerd begrip omtrent innerlijke waarden. Ja, er is zelfs geen geheel verkeerd begrip omtrent het menszijn en een verkeerd begrip omtrent God. Zelfs blijkt men steeds weer een geheel verkeerd begrip te hebben omtrent datgene, wat voor mens en wereld werkelijk nodig en belangrijk is.

Indien ik voorbeelden daarvoor moet geven, zo grijp ik natuurlijk naar de actualiteit. Maar er zijn andere zaken, die het geheel evenzeer demonstreren.

Zegt u mij eens: Is het nu werkelijk noodzakelijk je in een stuk blik her en derwaarts te spoeden, wanneer je daarbij niet werkelijk een taak te vervullen hebt?

Ik kan mij voorstellen, dat de auto onmisbaar is voor b.v. een van de onmisbare verschijnselen van uw moderne maatschappij, de handelsreiziger. In feite is deze alleen maar een relatieman, die in feite zelf handel zou moeten drijven, maar die de middelen daartoe niet heeft, al kan hij goed verkopen en daarom dit voor een ander doet, die niet kan verkopen.

Zo iemand heeft een wagen nodig om veel per dag te kunnen doen. Ook een dokter heeft een wagen nodig om zich in voorkomende gevallen snel te kunnen verplaatsen. Maar is het nu werkelijk zo heel erg belangrijk, dat de een of andere beambte - vaak in evenveel of meer tijd dan openbaar vervoer zou vergen, lopen incl. - zich zo snel mogelijk met een auto naar het centrum van stad of land spoedt om daar zijn wagen te parkeren en desavonds zich, te samen met horden van soortgenoten, wederom te midden van benzinedampen met razende motor hortend en stotend door de straten te werken? Is dat nu werkelijk nodig?

Iemand, die redelijk denkt, zal toegeven, dat het woon-
werkverkeer voor de meeste mensen krankzinnig is. Het kost de
mensen veel meer. Wanneer zij de afstand met een taxi af zouden
leggen, zouden zij in feite nog goedkoper uit zijn, wanneer er
parkeergeld bij te pas komt.

Vele van deze mensen zouden zich op een andere, zelfs
vaak in feite meer ontspannende wijze, kunnen laten vervoeren.
Maar neen. Zij willen zelf rijden, zelf het gevoel van macht
hebben, dat een motorvoertuig bij velen schijnt te wekken.

Maar ben je dan werkelijk machtig, omdat je een machine
bedient? Anderen schijnen zich alleen belangrijk en machtig
te kunnen gevoelen, wanneer zij schreeuwend door de straten
kunnen lopen en daarbij leuzen kunnen schreeuwen.

Is het door de straten trekken onder het slaken van kre-
ten nu werkelijk belangrijk? Voor die mensen is het belangrijk,
omdat zij daarmee zichzelf doen gelden. De vraag is alleen maar,
of het voor je geluk en de wereld nu werkelijk zo belangrijk,
ja, noodzakelijk is, dat je je laat gelden.

Mogelijk vindt u de volgende opmerking vreemd, maar
ik heb het gevoel, dat het merendeel van die automobilisten
en het merendeel van die demonstranten eigenlijk alleen maar
bestaat uit mensen, die ongelukkig zijn, mensen, die in
zichzelf geen vrede kunnen vinden en een soort vervangingsmiddel
zoeken in dat langs de straten schreeuwen of dat langs de
straten razen.

Ik geloof, dat deze mensen gewoon een verwarring in
zich dragen en denken, dat een naar buiten toe op een bepaalde
wijze optreden een bewijs is van innerlijke waardigheid en
persoonlijke zinvolheid.

O, er zijn heel wat dingen, waartegen je wel kunt demon-
streren, zonder iets verkeerd te doen. Dat weet ik ook wel.
Maar haalt het werkelijk zoveel uit? Ik dacht, dat er betere
methoden zouden zijn om duidelijk te maken, dat je het ergens
niet mee eens bent.

Zoals ik meende, dat er betere wijzen bestaan om jezelf
en de wereld te bewijzen, dat je enige betekenis hebt dan
alleen maar anderen op de weg voortdurend in te halen en met
een zekere verachting voorbij te razen, ofschoon dat geheel
niet noodzakelijk is.

Ik dacht, dat innerlijke vrede beter is, omdat zij je
in staat stelt logisch en harmonisch te reageren. En vertelt
u mij nu niet, dat de doorsnee automobilist voortdurend lo-
gisch en redelijk reageert, of dat protesterende jongeren
zich logisch gedragen en voor rede vatbaar zijn. In geen van
de twee gevallen is daarvan in overwegende mate sprake. Of
vindt u het optreden logisch van iemand, die, alle anderen
bruskerende en voortdurend in zichzelf mompelende, druk
klaxonerende of razende met de motor, anderen duidelijk probeert
te maken, dat hij de koning van de weg is, zelfs al rijdt hij
in een deux-cheveautje?

Vindt u het logisch, dat volwassen mensen naar hun
voorhoofd zitten te wijzen, de zondaars proberen te snijden
met gevaar voor eigen leven, of zelfs de ander tot stoppen
willen dwingen en uit de wagen sleuren - wat natuurlijk de
snellere doorstroming van het verkeer zeer ten goede komt en
hen veel tijd spaart?

Dit lijkt mij al even dwaas als het over de straten lopen en leuzen schreeuwen zonder daarbij anderen de kans te geven na te gaan, of die leuzen wel juist zijn en bereid te zijn anderen het hunne te laten zeggen, terwijl je daarmee toch niets kunt veranderen.

Leuzen op zich zijn trouwens ook onlogisch. Wanneer men roept: Nixon moordenaar, zo kan ik begrijpen, waarom men dit doet. Maar wie zou roepen Nixon, onmens, zou gelijk hebben. Want een moordenaar is Nixon zeker niet, want hij beseft immers niet, dat hij doodt?

Zoals iemand, die in een vliegtuig zit en bombardeert, ook niet ziet en begrijpt, wat hij in wezen doet. Je komt bij je doel, je ziet aan rookpluimpjes, dat je inderdaad getroffen hebt en keert tevreden huiswaarts. Ook van die mensen kun je niet zeggen, dat zij werkelijk moordenaars zijn. Zoals je ook niet kunt zeggen, dat, om een ander voorbeeld te geven, het nederlandse onderwijs werkelijk zo slecht is.

Je kunt wel zeggen, dat het nederlandse onderwijs, incl. univ. sitair onderwijs en een groot deel van de vrije beroepen ook, sterk is afgeweken van de stelling van dienstbaarheid aan anderen. Alles is meer en meer een doel in zichzelf aan het worden.

Ik wil nog opmerken, dat ik van mening ben, dat het de straat opgaan om iets duidelijk te maken, slechts zelden werkelijke invloed en gevolgen heeft. Indien mensen de straat opgaan om een weg te versperren, waar teveel ongelukken gebeuren met het verkeer, zo kan ik deze mensen aanvaarden en begrijpen: Hun protest is doelgericht en brengt onmiddellijke resultaten met zich. Er gebeurt daar inderdaad iets, er wordt niet alleen maar gedemonstreerd, daar wordt een feitelijke toestand, zij het tijdelijk, gewijzigd en zo aan anderen duidelijk gemaakt, dat er verandering moet komen, omdat anders die wijziging zich moet herhalen. Uit een dergelijke wijze van optreden kan inderdaad een gedragsbeïnvloeding voort komen.

Dat is iets heel anders dan in uw land te demonstreren tegen b.v. de uitwijzing van aziaten in een bepaald land.

Die demonstratie bereikt niets en is ten hoogste hinderlijk voor anderen. De man, die het op zijn verantwoordelijkheid neemt om dit te doen, heeft trouwens wel de juiste naam, vindt u niet? A - min.

Ik ben van mening, dat je bij alle demonstraties je zou moeten afvragen: bereik ik daarmee werkelijk iets, heeft het werkelijk zin, of maak ik alleen maar veel lawaai zonder dat er iets gebeurt?

Wanneer je krachten in jezelf kunt vinden, zelf rustig bent en de spanningen van de maatschappij eenvoudig van je af weet te gooien, kun je je als mens gedragen. Dan kun je je ook logisch gedragen en werkelijk iets bereiken, wat voor jou belangrijk is. Wat niet alleen mentaal en menselijk, maar ook geestelijk van belang pleegt te zijn.

Het is dan niet meer een kwestie van: Ik heb een stelling en die zal ik anderen opleggen, hoe dan ook. Het is eerder een kwestie van: kom maar op. Ik zal je laten zien, dat je stellingem, je daden, onjuist zijn.

Het is dan geen zaak meer van: wij geloven op deze of gene manier en dat is het enig juiste. Het wordt eerder een innerlijk geloven en zo erkennen en vinden van krachten, die

draag ik daadwerkelijk uit.

De keuze, die de mens van heden sociaal heeft, is in feite de keuze tussen de mierenstaat en een wat anarchistisch aan-
doende maatschappij, waarin zeker ook het recht van de sterkste
een rol speelt. Een maatschappij, waarin, als in de natuur, de
zwakste het natuurlijke slachtoffer is.

Dit laatste is geen maatschappijvorm, die de moderne
mens graag zal aanvaarden, want zij is vol onzekerheden. Maar
je moet kiezen: of het ene danwel het andere. En de meeste
mensen schijnen alsnog te kiezen naar een geregimenteerd
zijn, zonder te begrijpen, dat al hun frustraties, hun gevoelens
van onvolledigheid, hun zoeken naar vervanging voor alles,
zelfs voor een eigen denken en spreken, voortkomt uit die
zelfde regimentatie, deze norming van de mens in een maatschap-
pij, die hen absoluut gelijk wil schakelen, waardoor men niet
meer zichzelf is en kan zijn.

Men begrijpt kennelijk niet, dat je in een dergelijke
situatie voortdurend delen van jezelf moet verdoven om voort
te kunnen leven.

De andere maatschappijvorm is natuurlijk ook niet zo pret-
tig. Maar wanneer je daarin leeft, kun je t.m. jezelf zijn.
Dan kun je vechten voor jezelf, wanneer het nodig is. Maar dan
kun je bovenal leven, zoals je bent.

Zolang een mens ontkent, dat het erg belangrijk is om
allereerst jezelf te kunnen zijn en men spreekt over het
nut voor de gemeenschap, vind ik deze benadering in verband
met de eenling niet slechts vaak gemeen, maar bovenal on-
logisch, onredelijk en onmenselijk.

Volgens mij is de zaak zo te formuleren: Een mens, die
zichzelf kan zijn, leeft wel degelijk in bepaalde patronen, want
de mens hoort nu eenmaal in een groep, in een kudde, thuis.
Maar die mens leeft dan zijn eigen waarden, maakt duidelijk,
wat hij is, vindt een eigen plaats, hoog of laag, op grond van
zijn werkelijke bekwaamheden en capaciteiten.

De maatschappij, de gemeenschap, overvraagt hem dan niet,
maar belemmert hem anderzijds niet zichzelf te ontwikkelen.
Daarbij kunnen zeker slachtoffers vallen. Maar die slachtoffers
zijn degenen, die anders anderen de vooruitgang onmogelijk
maken, degenen, die niet om kunnen schakelen, degenen, die
niet de flexibiliteit van denken en geest, van lichamelijk ver-
mogen ook bezitten, om zich steeds weer aan een nieuwe situatie
aan te passen.

Dezen zullen als slachtoffer vallen in een dergelijke
maatschappij en worden geen heilige koeien in bedrijf, kamer
of senaat, zoals in uw maatschappij.

Relieken van het verleden, die in een museum thuisbe-
horen, dikteren in uw dagen vaak, wat andere mensen moeten
doen en zijn. Maar mensen zijn geen museumstukken. Zij zijn
geen vaste eeuwigheidswaarden, maar levende, geestelijk
en stoffelijke organismen, die voortdurend moeten beantwoorden
aan een invloed van de tijd, aan inwerkingen in henzelf,
aan de essentie van hun geestelijk bestaan en alle innerlijke
bereiking ook materieel in de mensenwereld waar moeten maken.

Wie probeert de belangrijkheid van deze zaken te ver-
schuiven, of mogelijk zelfs alle waarden om te keren, is volgens
mij iemand, die deel uitmaakt van de bijna fataalwordende
verwarring van geesten, die de mensen in toenemende mate

schijnt te bedreigen.

Hebt u komentaar? Of bent u het er allen mee eens? (ja)
Zo. En wanneer begint u dan te veranderen?

x Wij zijn aldoor aan het veranderen, maar je stuit op de grote massa...

- Zodra je zegt: ik word gestuit door de grote massa, zeg je in feite:

Door mijn innerlijke onzekerheid, door de eisen, die ik voor mijzelf op materieel en ander terrein stel, kan ik mijzelf nog niet zijn en wanneer je dat zegt, zijn er bepaalde nevenverschijnselen te vinden - dit is niet persoonlijk bedoeld.

De mensen, die zo reageren, zeggen dan meestal verder: maar er is ergens een leer, een ideaal. Zij worstelen om zich geestelijk te bevrijden, maar zijn gelijktijdig niet in staat hun geestelijke vrijheid om te zetten in het materiele. Daarom zoeken zij, ook al zijn zij innerlijk wel met ideaal of leer harmonisch, verder.

Dit zijn mensen, die de vraag: Wat is mijn eigen geest? liever opzij schuiven om er over na te gaan denken, wat God wel zou kunnen zijn. Zij doen dit, omdat God zover weg is voor hen, dat uit deze overpeinzingen geen dwingende praktische noodzaken zouden kunnen voortkomen.

Wanneer de mens zegt: het is de massa, die mij remt, vergeet hij, dat het beter is als zelf te sterven, dan te leven als een innerlijk gestorven deel van een massa, die je in wezen alleen maar frustrereert en ongelukkig maakt.

Het is een keuze: de keuze voor onzekerheid of zekerheid, die op het ogenblik voortdurend alle mensen belaagt. Je moet een keuze doen, want je kunt het zo niet meer klaarspelen.

En veel mensen zullen zeggen: wij willen tenminste ten dele onszelf zijn en komen in protestgroepen naar buiten - mogelijk van geestelijke aard.

Deze mensen roepen dan om een nieuwe katachismus, die ook niets verandert, strijden voor het behoud van een marxistisch ideaal, dat in deze tijd achterhaald is, of streven met Mao naar een permanente revolutie, die alleen maar steeds de waarden omkeert, zonder werkelijke ontwikkelingsmogelijkheden in zich te bergen. Want werkelijke groei is alleen mogelijk ondanks de leer, de idealen en de revoluties.

Wanneer je dit begrijpt, zul je beseffen een andere keuze te moeten doen, dat je je los dient te maken van de massa, zover dit mogelijk is, dat je het risico moet durven nemen van een leven volgens hetgeen je zelf eerlijk als het meest juiste ervaart.

Zolang je dit risico niet durft nemen en kijkt naar de massa, die je machteloos maakt, stel je ofwel je doel te hoog - b.v. het veranderen van die massa - danwel gevoel je jezelf te machteloos, omdat je niet kunt begrijpen, dat je ook ondanks die massa steeds meer jezelf kunt worden en op de duur zelfs jezelf geheel los zult kunnen zeggen van de albeheersende massaliteiten.

x Mogelijk kom ik zover, maar dan is er nog steeds de massa, die de oude koers vaart.

- Dat is toch niet belangrijk? Helaas, de meeste mensen zijn er voortdurend op uit de wereld te verbeteren en daardoor komen zij er niet toe iets aan zichzelf te doen.

Als je wat aan jezelf doet, verander je de wereld, niet door de wijze, waarop je die wereld zelf aantast, maar door de wijze, waarop je bestaat.

Het schijnt, dat dit voor de meeste mensen een onbegrijpelijk iets is. Maar wanneer je leeft met je eigen gevoelens etc., kun je beperkt deel blijven van de menigte. Uiterlijk ben je dan tendele gelijkvormig. Maar omdat je in jezelf anders gemotiveerd bent, heb je een ander innerlijk leven en dus ook andere krachten in jezelf. Je krijgt zo harmonische mogelijkheden.

In enkele gevallen gaan dezen zelfs de kant van de magische werking uit, soms zijn zij alleen maar een rust, die je aan anderen geeft - vaak zonder dat je dit zelf beseft.

Wanneer je echter probeert te beseffen, wat je voor anderen betekent, is het gevaar groot, dat je de betekenis reeds verliest, terwijl je nog streeft om die te leren kennen. Want dan ben je niet meer bezig jezelf te zijn, maar ben je jezelf aan het ontleden en maak je het jezelf daarmee weer onmogelijk om juist te functioneren.

x Maar wanneer er bij een betoging als die te Utrecht en-
kenen zijn, die het werkelijk menen, kunnen dezen toch de
massa en hetgeen gebeurt iets kunnen omzetten?

- Dat kan inderdaad. Er zou zelfs van het geheel dan
een geestelijke invloed uit kunnen gaan, die nog heel wat
verder rijkt dan de vergadering. Wanneer de intensiteit
groot genoeg is, kan dit zelfs de gehele wereld omvatten.

Maar dan moeten wij niet vergeten, dat deze mensen
inderdaad geheel oprecht moeten zijn en niet in de eerste
plaats dienen te komen om met anderen te samen te protesteren,
maar zij komen om duidelijk te maken aan de wereld, wat zij
zelf zijn, wat er in hen leeft.

M.a.w. deze overdracht is bijna alleen mogelijk,
wanneer je niet komt om in de demonstratie iets te zeggen,
maar komt om duidelijk te maken, dat je in dit punt je met een
deel van de massa een wilt gevoelen.

Verder nog een belangrijk punt: een demonstratie, zoals
die in uw land zowel als elders veel gehouden wordt, bestaat
gemeenlijk uit gelijkgezinden. Dat betekent, dat zij als gees-
telijke invloed reeds betrekkelijk waardeloos is.

Het door u geciteerde geval is echter een demonstratie,
waarbij mensen van de meest verschillende levenshouding en
denkwijze samenkwamen en waarbij voor vele het doel van de
samenkomst lag aan een bevestiging van een verbondenheid op dit
punt met de wereld.

Ik vind het alleen dan maar jammer, dat dergelijke
dingen dan verder moeten worden opgesierd door plechtige
toespraken e.d. Ik geloof, dat men beter een dansje had
kunnen maken.

Maar dat kan volgens de meesten natuurlijk weer niet,
omdat zo iets niet ernstig genoeg is. Maar ja, ik zie
het in de kerken ook steeds weer en vraag mij wel eens af,
of de mensen daar, wanneer zij zouden dansen en zingen en
gelukkig zouden zijn, niet veel dichterbij God zouden
staan dan nu, waar men plechtig met een zuur gezicht de
woorden des Heren of de woorden van een heer, die meent de
woorden des Heren te spreken, over zich heen laat rollen als
een verre donder, terwijl zij in een innerlijke slaperigheid

zichzelf op de rug zitten te kloppen, tot zij er een lam handje van overhouden: Je gaat immers ter kerke, dus ben je braaf, ben je goed.

Ik geloof, dat, wat u zegt, dus in zoverre waar is, dat een mens, die getuigt van hetgeen er in hem leeft - onverschillig hoe dit verder gebeurt - zonder dit aan anderen op te willen leggen, alleen door zijn aanwezigheid, zijn bestaan en het duidelijk maken, wat de kracht is, waaruit hij leeft, een enorme invloed kan hebben op anderen.

Hier geldt immers, dat overal, waar een harmonische mogelijkheid bestaat, er ook een weerkaatsing zal zijn van de harmonie, waardoor een begrip ontstaat, dat wel geen algemene versterking van eenvormigheid betekent - wat alleen eigenwaan zou brengen - maar wel een gevoel van verbondenheid.

x U stelt een keuze tussen een anarchistische samenleving en een gereguleerde. Welke kant gaat het volgens u op?

- Indien ik uw wereld zie, ben ik geneigd te stellen, dat in een steeds meer gereguleerde maatschappij zich steeds meer anarchistische gedragingen kenbaar maken. Want niemand houdt werkelijk rekening met anderen, iedereen vecht voor zijn eigen straatje en niemand trekt zich iets aan van de regelingen en wetten, die voor het geheel bestaan, tenzij hij bang is daardoor zichzelf op de een of andere wijze ongenoegen op de hals te halen.

Ik zou willen stellen, dat grote delen van uw maatschappij in feite reeds anarchistisch zijn. Elke groep denkt immers alleen aan zichzelf en tracht met alle middelen anderen te dwingen, deze belangen te dienen.

Volgens mij is dit zeker een uiting van een komende anarchie. Indien u mij echter vraagt, of de geordende maatschappij ooit geheel verdwijnen zal, zo meen ik, dat dit niet het geval zal zijn.

Er is altijd een zekere mate van samenwerking nodig. Zonder dit kan een mens niet bestaan. Laat ons echter niet vergeten, dat er een groot verschil is tussen een ordening, waarin in wezen niemand gelooft en waarvan niemand zich in feite veel aantrekt en een ordening, gebaseerd op wederkerig begrip, dus in feite een vrijere samenwerking.

Samenwerking houdt altijd een mate van ordening in, maar deze ordening behoeft niet alleen op macht te berusten en kan evenzeer gebaseerd zijn op begrip.

Zodra wij een vorm van ordening krijgen, die van bovenaf wordt opgelegd, zien wij danwel een algehele onderwerping daaraan, maar tevens een afsterven van een groot deel van de persoonlijke mogelijkheden, danwel een bij een ieder voortdurende minachting van deze ordening, zoals dit in uw land in feite in toenemende mate het geval is.

Dan zien wij een situatie, waarin grotere wanorde kan ontstaan als gevolg van ordenende maatregelen. Kijk maar eens, wanneer men weer bezig is iets in de " regio " te ordenen, terwijl de mensen niet mee willen werken. Kijk maar eens, wat voor vreemde dingen dan worden uitgehaald en hoe nadelig de gevolgen dan in feite blijken te zijn.

Het gaat er niet om, dat de plannen op zich gek zijn, maar zij zijn voor de mensen niet aanvaardbaar, omdat zij niet in overeenstemming zijn met hetgeen de betrokkenen zelf willen, kunnen en zullen aanvaarden.

Een voorbeeld? U gaat zo dadelijk naar huis. Kijk naar alle geparkeerde auto's. U zult zien, dat zelfs nu vele van deze voertuigen geheel verkeerd geparkeerd staan, een teken van minachting voor alle voorschriften. U zult daarnaast constateren, dat verschillende auto's zo geparkeerd staan, dat anderen in hun vrije uitrit - garage, bedrijf - worden belemmerd. Vele wagens zullen staan op plaatsen, waar een algeheel parkeerverbod geldt. En nu spreek ik nog niet eens over auto's, die op trottoirs staan, dubbelparkeren e.d.

Indien u het alles registreert, ziet u een patroon, dat alleen al op dit punt een volkomen misaching betekent van alle ordening. Het is een wanorde, die eigenlijk in zich een nieuwe orde konstitueert: de zelfzuchtige ordening van de automobilist, die alles aan eigen gemak en belang onderdanig wil maken.

Wanneer u toevallig morgen in de stad komt, moet u ook eens opletten op de gedragingen van de voetgangers. U zult ontdekken, dat vele voetgangers eveneens geen rekening wensen te houden met bestaande ordeningen en regels. Ook zij bewegen zich vaak tegen alle begrippen van redelijkheid en orde door het verkeer en wel ten voordele van - zoals zij denken - hun eigen mogelijkheid sneller op te schieten.

Dit is een simpel voorbeeld, dat op vele gebieden zou kunnen worden gegeven. Wanneer de zaken zo gaan lopen, is er iets niet in orde.

Ofwel de bestaande ordening is geheel in strijd met het besef van de mensen en moet daaraan aangepast worden, danwel hebben de mensen alle respect voor regels en orde verloren. Maar dan moet je die helemaal wegnemen, zodat zij gedwongen worden in de resulterende chaos hun eigen weg te zoeken. Dan komt vanzelf een nieuwe vorm van ordening tot stand, die uit aller erkenning van noodzaak voortkomt.

Een interessant probleem om zo eens te bezien. Ik meen echter het hierbij te mogen laten, wanneer mijn verduidelijking u ten minste voldoende is.

U wist waarschijnlijk niet, dat u in vele opzichten reeds in een anarchie leeft. De meeste mensen menen, dat een anarchie een absolute ondergang van alle gezag dient te zijn, danwel een ideale toestand, waarin een ieder alles kan doen en verkrijgen, wat hij wenst. In feite is een anarchie een systeem, dat steeds weer tot uiting komt in een algehele minachting voor alle bestaande machtsverhoudingen en regelingen, een verwerpen van ordening, waarbij deze anarchie dus bewust of onbewust een groot aantal van de levensmogelijkheden en voordelen van het huidige bestel verwerpt, ofschoon zij gelijktijdig tracht daarop een beroep te doen. Dit komt in gedragingen tot uiting. Aan deze waardebevestiging van de anarchie beantwoorden een groot aantal van uw nederlandse burgers.

x   Dat pleit toch voor ze?

-            M.i. niet. Ik geloof n.l., dat de anarchist, die bereid is zijn eigen leven te leven, aanvaardbaar is, zolang hij daarmee het leven en de levensvrijheid van anderen niet in gevaar brengt. Ik meen, dat dit laatste echter in deze vorm van anarchie in toenemende mate het geval is. Men baseert zich op eigen belang, maar schaadt en beperkt daardoor alle anderen, die men zelfs niet wil aanhoren, wanneer zij protesteren.

Dit was dan ons onderwerp, dat is uitgedraaid op de vraag: wat is anarchie en is deze aanvaardbaar, maar in wezen toch moest handelen over de verwarring der geesten. Verwarring der geesten blijkt volgens mij ook hier, omdat de mens elk begrip van juiste waarden, van werkelijke en persoonlijke beleving en belevingsnoodzaken uit het oog dreigt te verliezen.

In een periode van ommekeer, zoals men nu beleeft, zullen hierdoor conflicten ontstaan en mogelijk zelfs rampen plaatsvinden - mogelijk zelfs dichtbij in de tijd. Binnen enkele dagen zult u mogelijk reeds van dit laatste een praktijkvoorbeeld kunnen zien. U zult voorbeelden zien van rampen en grotere ongelukken, die ontstaan zijn, omdat de mensen meenden, dat je het zo ook wel kunt doen, dat dit nog net kan.

Waaruit mijn konklusie volgt: Tracht zoveel mogelijk jezelf te zijn, zonder anderen te dwingen in jouw richting van denken of anderen de kosten te laten betalen voor jouw wijze van leven. Houdt steeds rekening met de anderen, maar tracht ook innerlijk tot rust te komen en een eigen evenwicht te vinden.

Door dit evenwicht zult u toegang kunnen krijgen tot het grote reservoir van geestelijke mogelijkheden en kennis, die een ieder in zich draagt. Dan kun je harmonisch gaan leven, niet slechts binnen het kader van een beperkte groep, maar in een besefte eenheid van wezen tussen ik en kosmos.

Vanuit die kosmische harmonie zal men de juiste aanpassing, maar ook de juiste mogelijkheden voor het ik kunnen vinden in de mensheid, zowel als in geestelijk bestaan.

Ik dank U voor uw aandacht.

-0-0-0-0-0-0-0-0-0-0-

Goeden avond, vrienden.

Zoals gebruikelijk krijg ik weer die onderwerpen toegewezen, die mij het minste liggen. Ditmaal een esoterische benadering van een probleem naar keuze aan het einde van de avond.

Nu is dit "probleem naar keuze" al moeilijk, want ik ken zovele problemen, dat ik niet weet, welk te kiezen. Ik zie overal problemen opdoemen. Toch meen ik, dat een van de grootste problemen wel gelegen is in het feit, dat wij onszelf niet kennen. Dat is vervelend, want wanneer wij uiteindelijk aan onszelf voorgesteld worden, schrikken wij ons dood.

Nu gebeurt dit na de overgang, zodat u daarvan niet zo heel veel trammelant zult hebben, maar een schok blijft het toch wel.

De innerlijke mens is over het algemeen een werkelijkheid, die wij ontwijken om de zoodeenvoudige redenen, dat de erkenning daarvan verplichtingen met zich zou kunnen brengen, die wij niet durven aanvaarden, zeker niet wanneer wij in de stof zijn.

Wanneer ik diep in mijzelf zoek, zo sprak een van onze sprekers in het verleden, zo treed ik binnen in een gevaarlijke jungle met tijgers en slangen, kortom een soort

klein Artis zonder hekken. Dat laatste is van mij en voorkomt, dat ik de gehele beschrijving moet citeren.

In het begin vond ik deze omschrijving wel vleierend. Ik was per slot van rekening maar een klein ventje, dus het innerlijk bezit van een tijger in mijn tank, een slang, een paar apen en mogelijk nog andere dieren deed mij denken: Dan ben ik toch nog wel wat waard.

Toen ik echter later wat meer over dit beeld ging nadenken, kwam ik tot de konklusie, dat die jungle er alleen maar is, wanneer je denkt, dat zij er is. Als je dus denkt, dat in je innerlijk tijgers, slangen en andere roofdieren op de loer liggen, lig je in feite te loeren op jezelf. Zo draai je jezelf dan wel een loer, want het is alles niet noodzakelijk.

Het is niet noodzakelijk al deze innerlijke gevaren te doorstaan. Het is eigenlijk eenvoudig: Als je niet bang bent, van wat je bent, ben je eerst iets.

Als je bang bent, voor wat je bent, ben je niet, wat je dient te zijn en word je nooit, wat je kunt zijn en zo ben je dan uiteindelijk niets, ook al denk je heel wat van jezelf.

Zo werd het probleem voor mij wat gereduceerd. Ik sprak tot mijzelf: laat mij die jungle nu maar overslaan en verder werken. Maar toen was er weer een spreker, die er een heel trappenhuis bij te pas ging brengen.

Deze sprak: In jezelf klim je trede na trede omhoog. De trap, die tot in de hemel rijkt en bijna oneindig is, voert je dan tot de innerlijke bereiking, waarbij je God ontmoet.

Dat laatste lag mij wel: God ontmoeten. Je hoort uiteindelijk zoveel over zo iemand, dan wil je hem wel eens een keer zien ook, nietwaar?

Maar al dat trappenlopen.... foei. Ik vroeg mij af, waarom ik tree voor tree verder zou moeten gaan en meende, dat, wanneer ik nu eens niet alles zou willen weten, maar alles wilde aanvoelen, ik verder zou kunnen komen.

Voor ik het wist, zat ik in de lift en kwam zonder meer op de bovenste etage. Ik dacht: Hier vind ik vast God en voelde mij als een kind, dat naar Sinterklaas gaat.

Maar neen. Toen ik daar boven kwam, was er alleen maar vrije lucht en licht. Waarop ik mij afvroeg: Is dat nu God? Want als je al zoveel moeite doet om in jezelf door te dringen en uiteindelijk boven komt, wil je toch wel weten, hoe het nu zit.

Mijn konklusie: Dit was God niet, maar een vrijheid, waarin ik eerst werkelijk mijzelf kon zijn. Om een lang verhaal kort te maken, want ik wil u niet vervelen met mijn innerlijke ontwikkeling, al ben ik innerlijk wel redelijk ontwikkeld: ik wilde geen vogeltje zijn en vliegen, ik wilde ook geen engeltje zijn - zo braaf voel ik mij niet - maar toch kon ik opeens vliegen, waar ik wilde.

Ik dacht onmiddellijk: nu ben je vrij, je kunt gaan, waar je wilt en had wel enige aandacht voor bepaalde dingen, waarbij ik zal bekennen, dat mijn aandacht ondanks alle geestelijk streven nogal materialistisch was. Ik wilde een paar mensen nog wel eens zien en vloog dus naar een bepaald vertrek. Ik kwam er inderdaad, maar niemand keek naar mij. Niet erg gezellig dus. Toen elders eens gekeken.

Maar ook dat was niet bepaald een sukses. Alles was nog

alleen gevoel, ik kon niet genoeg begrijpen.

Ik zweefde door de ruimte, waarin allerhande dingen waren, die ik niet kon zien, horen of begrijpen, maar waarvan ik wist, dat zij er waren en die dingen maakten mij blij.

Nadat ik weer eens een paar van die blijmakers was tegengekomen, sprak ik tot mijzelf: dan moet er toch ergens ook iets zijn, wat ik begrijpen kan. Ik keek naar mijzelf. Wilt u wel geloven, dat ik bijna tot in de stof was teruggevallen? Ik zag, dat ik wel heel erg leek op mijn blijmakers: onzichtbaar, onverstaaanbaar en toch aanwezig. Vooral dat onverstaaanbaar stak mij erg.

Eerst toen ik dit omtrent mijzelf ging aanvaarden, kon ik ook de rest beter aanvaarden. Ik kwam tot de konklusie, dat God eigenlijk overal was.

Wat een rare geschiedenis is, maar toch heus waar is gebeurd. Netzo waar als dat verhaal over die boer. Want het is nog steeds mijn grootste vreugde, dat ik die man veters heb kunnen verkopen voor zijn zondagse klompen. En dat wil ik ook heus nog wel weten, zo nu en dan. Perslot van rekening zat je in de handel of niet. Ik heb in de handel gezeten, ik heb wel eens zonder handel gezeten. Ik heb zelfs wel gewoon gezeten, want dat alles komt voor in een mensenleven.

Maar het gevoel van vrijheid en blijheid, dat ik in mijzelf vond, werd na mijn zelferkenning langzaam maar zeker tot begrip. Ik ging dingen begrijpen, zonder dat ik bewust iets geleerd had.

Daarom is mijn konklusie t.a.v. de esoterische bewustwording de volgende: Wanneer je eerst eens in je gevoel het hoogste en de vrijheid van het hoogste kunt aanvaarden, komt de rest vanzelf.

Je kunt het je dan gemakkelijk maken: Je hoeft niet door de dierentuin te worstelen, je hoeft niet de trappen op. Je stapt eenvoudig door naar het begrip: In mijzelf is de waarheid, je stapt in de lift en wacht maar af, wat het wordt.

Dan kom je terug op je punt van uitgang en moet dan toch de trap af. Want je moet leren alles, wat je beleefd hebt, waar te maken.

Ik heb echter een ontdekking gedaan: Ook in deze innerlijke bewustwording is het gemakkelijker de trap af dan de trap op te lopen. Dus wat dat betreft had ik zeker een goede keuze gemaakt.

Nu weet ik natuurlijk niet, of u in uw bewustwording er innerlijke dierentuinen opna houdt, of aan hoogbouw doet of zo. Of mogelijk zelfs een televisietoren of zo, want hoog is in in uw dagen, zelfs bij de belastingen.

Een ding weet ik echter wel: Je moet vanuit jezelf naar de vrijheid toe, die ook de waarheid is. Dat is geen kwestie van weten en precies uit kunnen leggen, maar van ervaren. Het is de ervaring, waaruit het weten dan eenvoudig geboren wordt, terwijl het weten op zichzelf vreemd genoeg niet altijd ook tot de ervaring blijkt te voeren.

De hele situatie, zoals ik u die schetste omtrent mijzelf, is een situatie, die volgens mij voor alle mensen evenzeer bestaat. Er zijn mensen, die hebben het geduld om te wachten. Wanneer zij dit geduld hebben zonder daarbij op een gegeven ogenblik te zeggen: het interesseert mij niet meer,

dan komt er steeds weer een ogenblik, waarop dit geduld beloond wordt. Maar de mensen, die precies willen weten, hoe alles gaat en die alles van hun innerlijk bestaan uit willen stippelen, blijken in de praktijk altijd weer op moeilijkheden te stuiten.

In jezelf ligt voor jou persoonlijk de grootste waarheid en het grootste licht. Als je dit licht vindt, is de waarheid daarmee verbonden.

Wanneer ook u bezig zoudt zijn te werken aan uw innerlijke bewustwording, zou ik willen vragen: Wat doet u? Keert u in uzelf en probeert u daar God, kracht en dat vreemde gevoel te vinden, waar langzaamaan begrip uit voortkomt? Of bent u druk bezig lesjes te leren?

Wanneer u druk bezig bent met het leren van lesjes, komt u er waarschijnlijk ook wel, maar dan hebt u toch wel heel veel geduld nodig.

Indien u echter in uzelf het gevoel van eenheid met het al weet te bereiken, zo komt daaruit de wijsheid, die u nodig hebt en krijgt u alles a.h.w. in een soort packagedeal. Overigens gebruik ik die laatste term, die aantoonde, dat ik ook met de handel bij probeer te blijven, onder voorbehoud.

Weet u, wat tegenwoordig 'n packagedeal is? Het is een methode om een enkel waardevol ding met vele niet waardevolle dingen zodanig te verkopen, dat iedereen denkt, dat hij er een koopje aan heeft.

Soms denk ik wel eens ... Maar neen, ik ben toch niet te vroeg geboren. Want anders zou ik in uw dagen zo gemeen geweest zijn, dat ik het ver gebracht zou hebben. En het is de vraag, of ik dan niet geestelijk voortdurend op een schopstoel gezeten zou hebben. neen. Ik houd het toch maar bij hetgeen ik geweest ben....

Nog enkele punten, waarop ik u zou willen wijzen: Degene, die voortdurend spreekt over zijn geestelijke bewustwording, is als iemand, die reclame maakt voor een merk zonder te weten, wat het artikel is.

Vele mensen willen de krachten van de geest in zichzelf verzamelen, maar slagen daarin niet, omdat je kracht van de geest in de mens eerst dan actief wordt, wanneer je leert haar weg te geven.

Wanneer je meer wilt zijn dan een ander, word je slechts meer in negatieve zin. Hij, die de moed heeft de mindere te zijn, vindt echter zoveel meerwaardigheid en kracht in zichzelf, dat hij uiteindelijk tenminste de gelijke van anderen in positieve zin wordt.

Wanneer je alle dingen doet, alsof zij deel zouden zijn van jezelf, zul je daarmee de dingen waarlijk deel van jezelf maken. Als dan je werk niet deugt, weet je tenminste zeker, dat je zelf ook niet deugt.

Ten laatste: De eeuwige waarheid is, dat je deze waarheid wel kunt beleven, maar niet volledig kunt kennen.

Wat enkele mooie punten. Wanneer u die allemaal voor uzelf praktisch gebruikt, komt u tot een gedrag, dat voert tot esoterische bewustwording, tot een zekere mate van zelfkennis en u bovendien de kans geeft uw innerlijke krachten eens naar buiten toe te laten schijnen.

Want ik vind het meest beroerde van sommige mensen, die innerlijk verlicht zijn, wel, dat zij zich gedragen als een

schemerlamp, terwijl zij zich als een schijnwerper zouden moeten gedragen. Want het licht, dat in je is, moet je werkelijk delen met de wereld, niet het zoveel mogelijk verhullen en zo nu en dan een enkel straaltje laten ontsnappen, ook al lijkt dit laatste veel gezelliger.

Waarmede ik dan mijn poging tot esoterie beëindig. Maar ik heb nog wat tijd over en wil daarom mijn spelletje even spelen. Ik zal op mijn wijze bepaalde dingen omschrijven, wanneer u mij t.m. onderwerpen geeft.

w a n d e l s t o k : het houten been, dat de mens gebruikt, wanneer zijn eigen benen het niet meer schijnen te houden. Daarnaast een renomeervoorwerp voor oudere heren. Maar ja, tegenwoordig zijn er geen oude heren meer, maar alleen jonge opa's.

w i j s h e i d : datgene, wat je bezit op het ogenblik, dat je niet probeert om wijs te zijn, maar jezelf wilt zijn in eenheid met het al. Wijsheid is zeker niet datgene, wat je anderen als zodanig aan pleegt te bieden, omdat dat in feite een vorm van eigenwijsheid is, ook al wordt het vermomd als kosmische lering.

k r a c h t : datgene, waarover de meeste mensen denken te beschikken, tot zij haar nodig hebben.

s c h o o n h e i d : de illusie, die een mens koestert, wanneer hij zichzelf in de spiegel ziet.

t o p s p o r t : een vorm van sport, die beter betaalt en minder sportief is.

m o d e : de gimmick, waarmede men de mensen er toe brengt al, wat bruikbaar is, af te danken ten voordele van andere dingen, die minder bruikbaar zijn, maar wel nieuw.

b e s t a n d : het beslag van een mislukte koek, die een aantal heren aan de wereld op willen dienen.

openbaar vervoer : de nieuwste vorm van het haringpakkersgilde.

Ministerpresident: de misthoorn op het schip van staat.

Informateur: iemand, die uit veel vragen niets weet te maken.

Dijenkletser: een gegrinnik, dat dermate ongeciviliseerd is, dat de meeste mensen zich daarover verheugen.

Godsdienst: een methode om God te eren volgens een bepaald systeem, waarbij God op de duur minder belangrijk wordt dan het systeem, tot het systeem overblijft en God naar elders vertrekt.

Masker, dogma. Een masker is over het algemeen het gezicht, dat de mens de buitenwereld toont en een dogma is de leerstelling, die zo onbewijsbaar is, dat je haar moet stellen als een kosmische waarheid, die bij niet aanvaarden een verdoeming met zich brengt, om het aanvaard te krijgen.

Harmonie: de eenheid, waarin men zonder konflikt met anderen samengaat, zonder daarbij eigen kwaliteiten of eigenschappen te verliezen.

Karnaval: het ogenblik in deze wereld, dat de mensen voor hun masker een masker binden en zo zichzelf durven zijn.

Jaouzie: een ding met spleetjes, waar mensen graag doorheen loeren, maar ook een emotie, die ontstaat uit een onzekerheid, die men zowel omtrent zichzelf als omtrent de partner pleegt te koesteren.

Haast: datgene, wat alle mensen hebben, wanneer het niet nodig is.

En daarmee moet ik eindigen. Goedenavond.

d.d. 19 januari 1973